

A large, faint, light gray fingerprint graphic is visible in the background of the title section, centered behind the text.

KAINUUN MAAKUNTAOHJELMAN 2018-2021 ULKOPUOLINEN ARVIOINTI

4.11.2020

MDI

Aluekehittämisen konsulttitoimisto

SISÄLTÖ

- Arvioinnin aineistot
- Kokoavia havaintoja kaikista Pohjois-Suomen maakuntaohjelmien arvioinneista
- Toimintaympäristö
- Koronapandemian vaikutukset muuttoliikkeeseen ja työllisyyteen
- Yhteenveto havainnoista teemoittain
 - Teemat:
 1. Maakuntaohjelman valmistelu
 2. Ohjelman toimeenpano ja vaikuttavuus
 3. Verkostot ja kumppanuudet
 4. Ennakoinnin ja tulevaisuuden näkökulmat
 5. Vähähiilisyys ja ilmastovastuullisuus
 6. Maakuntaohjelman ja maakunnallisen kehittämisen tulevaisuus
- Suositukset
- Kyselyn tulokset

ARVIOINNIN AINEISTO

KYSELY

- Toteutettu kaikkien neljän maakunnan osalta kysely. Kainuun, Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan osalta maakuntien osoittamille vastaajille. Lapissa kyselylinkkiä jaettu liiton toimesta. Muistutettu vastaajia kolmeen kertaan. Vastausten määrä alla on kyselyn loppuun asti vastanneiden määrä.

	Vastaajajoukko	Vastausten määrä	Vastausprosentti
Kainuu	454	138	30,3 %
Keski-Pohjanmaa	196	76	38,7 %
Lappi	-	68	-
Pohjois-Pohjanmaa	274	99	36,1 %
Yhteensä	924	381	

HAASTATTELUT

- Haastattelujen määrät maakunnittain
 - Kainuu: haastateltu 7
 - Keski-Pohjanmaa: haastateltu 8
 - Lappi: haastateltu 5
 - Pohjois-Pohjanmaa: haastateltu 8
- Tehdyt haastattelut ovat olleet perusteellisia ja arvioinnin teemoja käsiteltiin haastatteluissa laajasti. Haastateltavat edustaneet monipuolisesti eri tahoja. Elinkeinoelämän edustajia vähiten.

KOKOAVIA HAVAINTOJA POHJOIS-SUOMEN MAAKUNTAOHJELMIEN ARVIOINNISTA

1. Maakuntaohjelman valmistelu

- Valmistelu nähdään kaikissa Pohjois-Suomen maakunnissa onnistuneeksi ja sisällöt ovat kestäneet aikaa.
- Sitoutuminen ohjelmaan syntyy valmistelun kautta.
 - Kahdenkeskisiä ”neuvotteluita” sekä valmistelussa että toteutuksessa tarvitaan lisää
 - Tarvitaan vahvempaa yhteistä ymmärrystä sisällöistä, toimintatavoista ja suunnasta
- Valmistelussa tunnistetaan samoja asioita sekä vahvuuksiksi että haasteiksi
- Maakuntaohjelmien strategisuuden ikuinen dilemma: Sallivan väljä vai fokusoitu ja mahdollisimman konkreettinen? Synteesinä molempi parempi.
- Maakunnan eri toimijoiden sekä toimintaympäristöjen ja alueiden tuntemus ratkaisee myös ohjelman onnistumisen. Näissä on pääosin onnistuttu.

2. Ohjelman toimeenpano ja vaikuttavuus

- Maakuntaohjelman ohjaavuus - onko ohjelma muna vai kana? Maakuntaohjelma sekä muut strategiat ja organisaatioiden omat strategiat vaikuttavat toinen toisiinsa kun niitä valmistellaan yhdessä.
- Maakuntaohjelma on ”the pohjapaperi” ja perustelupaperi sekä liima eri toimien ja toimijoiden yhteen kokoamisessa.
- Ohjelman erityinen merkitys korostuu myös edunvalvonnassa. Parhaimmillaan se on myös paperi, joka nostaa uusia asioita agendalle ja vie maakuntaa tulevaan - nyt painotus ollut vahvemmin olemassa olevaa ylläpitävässä.
- Vaikuttavuus näkyy selvästi hanketoiminnan kohdentumisessa.
 - Esim. älykäs erikoistuminen ja kansainvälistyminen - kyvykkyys kasvanut ja saatu positiivista kehitystä aikaan.
 - Maakunnallisessa kehittämisessä yhä suurempi rooli oppilaitosyhteistyöllä, kun puhutaan tulevaisuudesta - oppilaitokset tiiviimmin mukaan (nuoret, houkuttelevuus, TKI-toiminta)
- Ohjelman seuraamisen merkitys on korostunut toimeenpanon ja vaikuttavuuden kehittämisessä
- Elinkeinoelämän mukaansaaminen ohjelman valmisteluun ja toteutukseen olennainen kehittämiskohde.

3. Verkostot ja kumppanuudet

- Maakuntaohjelmatyössä yhteistyö koetaan onnistuneeksi ja osallisuutta kyllä on, mutta nämä koetaan jokaisessa maakunnassa valmistelun ja toimeenpanon kohdalla myös kehittämiskohteeksi.
- Maakuntaohjelmatyö ja organisaatioiden välinen yhteistyö on vakiintunutta rutiinia - kuinka rikkoa kaavaa ja tehdä ohjelmatyöstä vieläkin houkuttelevampaa, keskustelelevampaa ja uudistavampaa?
- Kaikissa maakunnissa parannettavaa riittää:
 - Työnjako toimijoiden välillä ja ylimaakunnallinen yhteistyö ovat kipukohtia. Toivotaan vielä laajempaa toimijoiden osallistamista, yhteistyötä ja vuoropuhelua. Tähän liittyvä toinen kehityskohde on viestintä (valmistelusta, toimeenpanosta, tiedotus, yleisesti viestiminen ohjelmasta).
 - Verkostot pysyvät yllä vain jalkautumalla ja jatkuvalla kumppanuuden vahvistamisella - kumppanuuksia tulee tukea niin hankevalmistelussa, toteutusvaiheessa kuin tulosten juurruttamisessa ja myös yli aluerajojen.
 - Maakuntauudistuksen valmistelun yhteydessä nähtiin syntyneen hyvää (uudenlaista) yhteistyötä, jota kannattaisi hyödyntää myös jatkossa
 - Kannustaako maakuntaohjelma ja rahoitusmenettelyt riittävästi laajempaan (myös yliaalueelliseen) yhteistyöhön?

4. Ennakoinnin ja tulevaisuuden näkökulmat

- Ennakointityö on (edelleen) varsin näkymätöntä ja hajanaista, vaikkakin kerää myös kiitosta. Kokoava keskustelu ja näkökulma ontuu ja ketju ei toimi tiedon kokoamisesta toimenpiteisiin.
- Viestinnällä erityinen merkitys - päätyykö tieto päätöksenteon ja toimenpiteiden tueksi?
- Riittävä ohjelman väljyys ja ohjelmatoimijoiden kyky muuttaa suuntaa tuo mahdollisuuden tarttua muuttuviin tilanteisiin
- Maakunnista löytyy jo koeteltuja toimintamalleja nopeaan reagointiin, mikä on tärkeää myös edunvalvonnassa. Reagointikykyä ja malleja äkilliseen muutokseen reagoimisen pitää silti edelleen kehittää.

5. Vähähiilisyys ja ilmastovastuullisuus

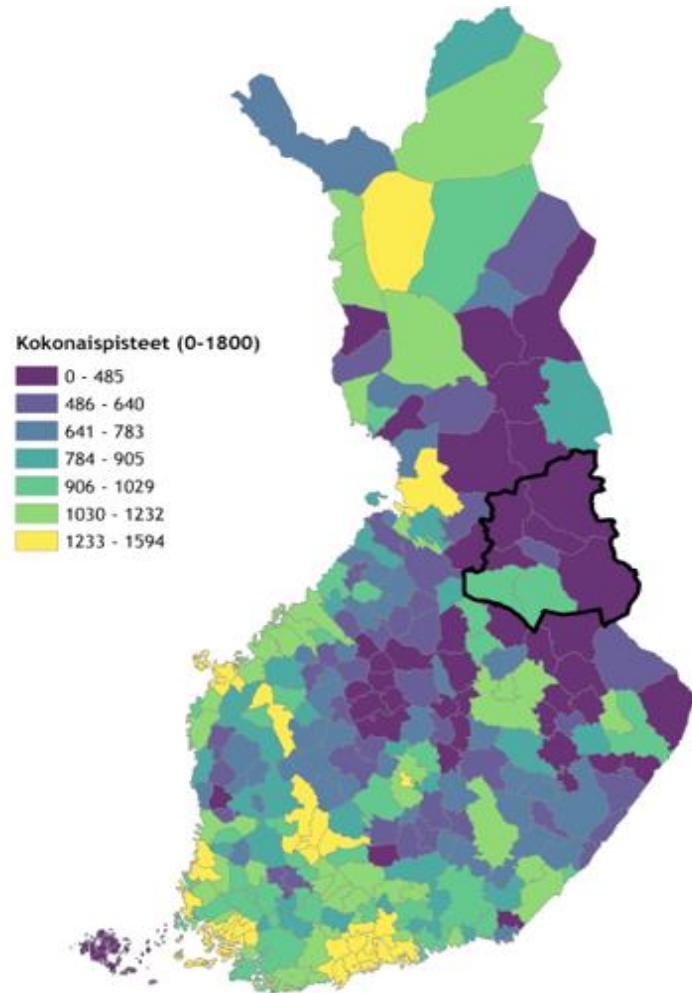
- Vähähiilisyys on noussut ”marginaalista mainstreamiin”
 - Ilmastomuutosta ei osattu valmistelussa ottaa riittävästi huomioon ja toteutuksessa maakuntaohjelmien ja toimeenpanosuunnitelmien toimet eivät ole kaikilta osin riittäviä ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi ja vähähiilisyyden edistämiseksi
- Tekeillä olevien ilmastostrategioiden ja tiekarttojen tiivis nivoutuminen tuleviin maakuntaohjelmiin tulee olemaan tärkeää niiden toimeenpanon onnistumisen kannalta.
- Teeman edistämiseksi tarvitaan lisää konkreettisia toimia
 - Toteutumisen edistämisessä toimien hyödyistä ja mahdollisuuksista viestiminen on tärkeässä roolissa.
- Teema korostuu yhä enemmän läpileikkaavana teemana jatkossa

6. Maakuntaohjelman ja maakunnallisen kehittämisen tulevaisuus

- Nyt on tuhannen taalan paikka näyttää maakuntaohjelmatyön merkitys: Miten maakuntaohjelmatyöllä voitaisiin ylläpitää entistä vahvemmin ja nopeasyklisemmin keskustelua kehityksestä ja tulevaisuuden tarpeista? Vain vakiintunut sisäpiiri tuntee ”todellisen” maakuntaohjelmatyön, laajemman tilannekuvan ja ennakointityön. Lisäksi korona aiheuttaa entistä suuremman tarpeen tilanneanalyysille ja maakunnan aluetuntemukselle - rahoituksen kohdentamisessa on onnistuttava ja paukut on laitettava uudistumiseen.
 - Rohkea ote maakuntaliitolla - ei vain kylmä rahoittaja
 - Ketteryden merkitys korostuu entisestään ohjelmatyössä
- Ohjelmakauden taite pitää hoitaa tyylikkäästi

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

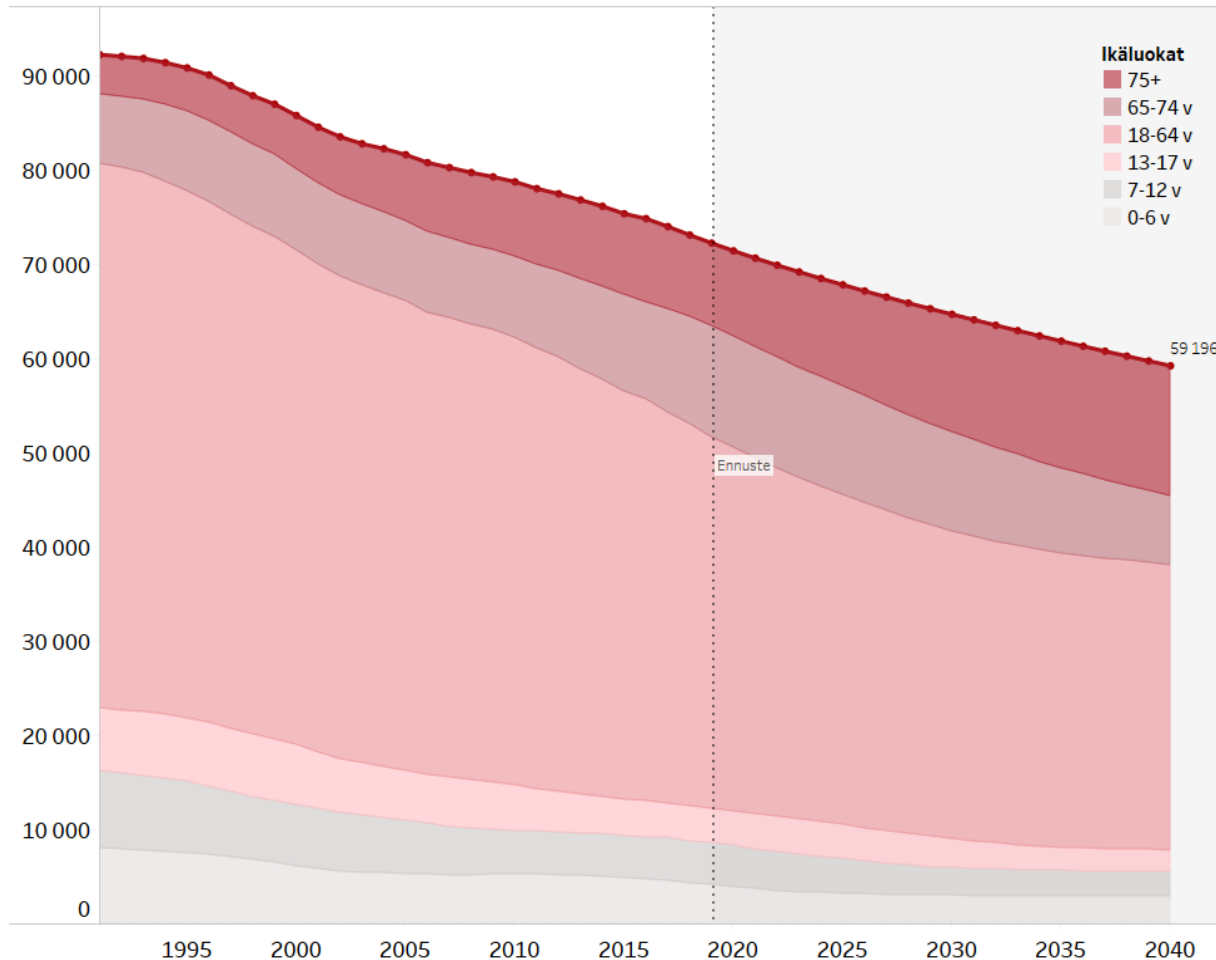
MDI:n aluekehityksen indeksin kokonaispistemäärä Manner-Suomessa vuonna 2019

- Aluekehityksen kokonaispisteet kunnittain
 - Hyrynsalmi (287)
 - Puolanka (336)
 - Paltamo (347)
 - Suomussalmi (437)
 - Kuhmo (439)
 - Ristijärvi (503)
 - Kajaani (927)
 - Sotkamo (1017)
- Useiden kuntien kokonaispisteet kuuluvat heikoimpaan luokkaan
- Koko maahan suhteutettuna Kainuussa tilanne on varsin haastava

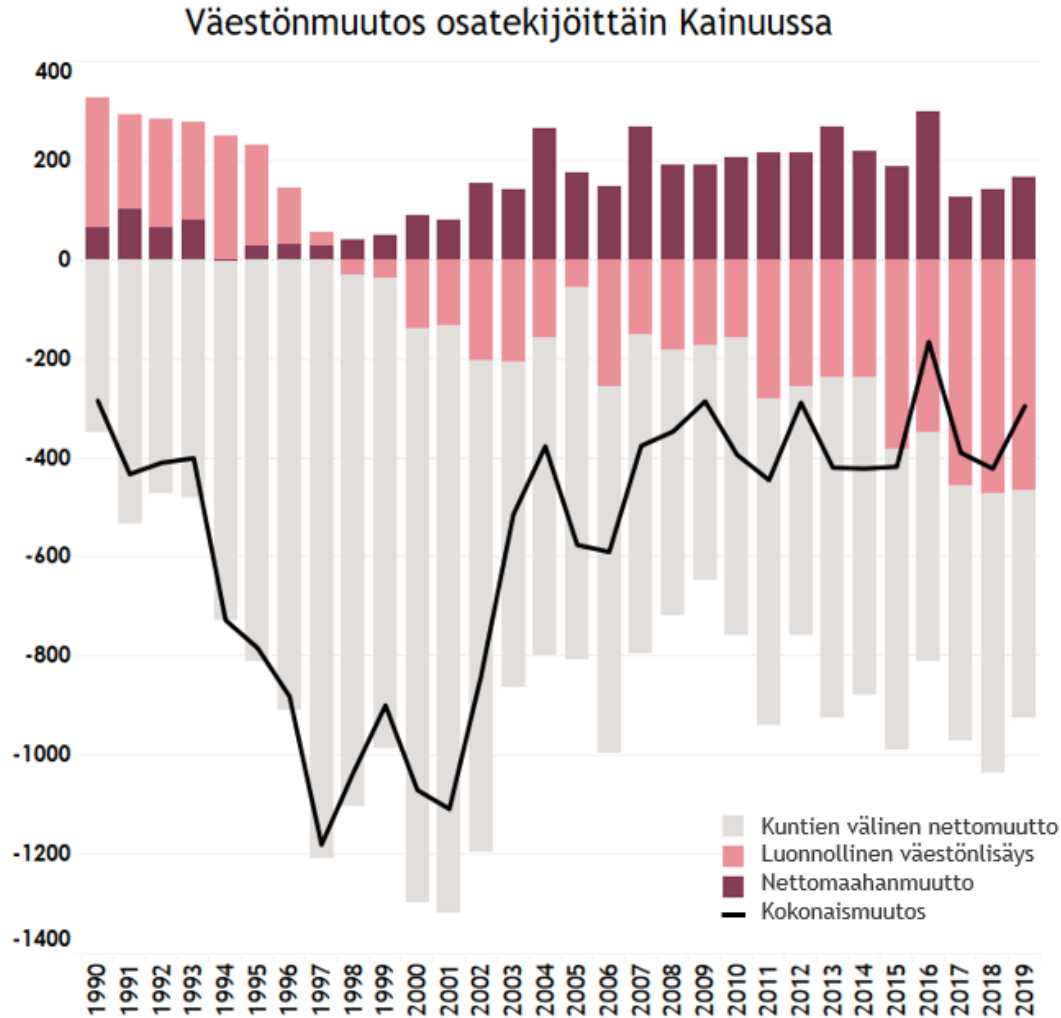
Väestönmuutoksen kehitys eri ikäryhmissä sekä ennuste vuoteen 2040

Väkiluku 1990-2040 ikäryhmittäin Kainuussa

- Tilastokeskuksen ennusteen mukaan maakunnan väkiluku tulee laskemaan edelleen tulevina vuosina.
- Ennusteen mukaan vuonna 2040 Kainuun väkiluku olisi hieman päälle 59 000 asukasta.
- Ennusteen mukaan lasten, nuorten ja työikäisten määrä laskee, kun puolestaan yli 75-vuotiaiden osuus kasvaa huomattavasti.
- Yli 75-vuotiaiden osuus väestöstä vuonna 2019 oli 12,2 % ja vuonna 2040 sen ennustetaan olevan 23,3 %.

Väestömuutos osatekijöittäin

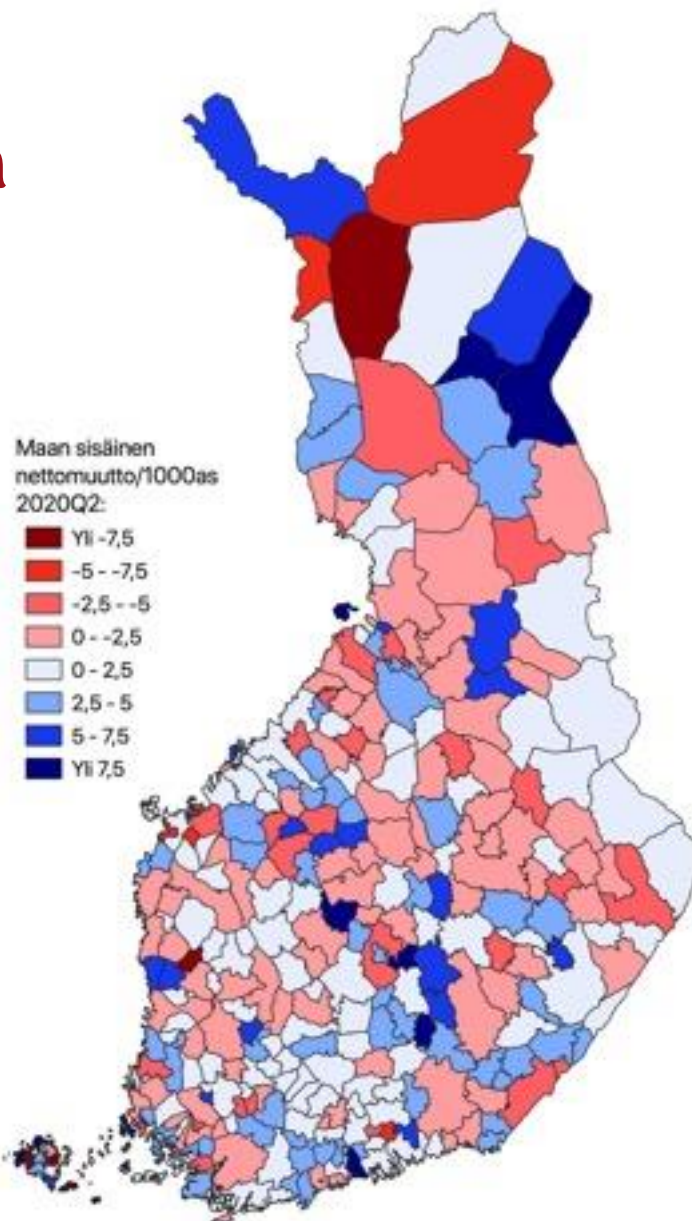

- Väestönkehityksen supistumisen taustalla ovat luonnollisen väestönlisäyksen lasku ja maakunnan muuttotappioiden kasvu.
- Ainoa väestömuutoksen osatekijä, mikä on lisännyt vuodesta 1998 Kainuun väestöä, on maahanmuutto.

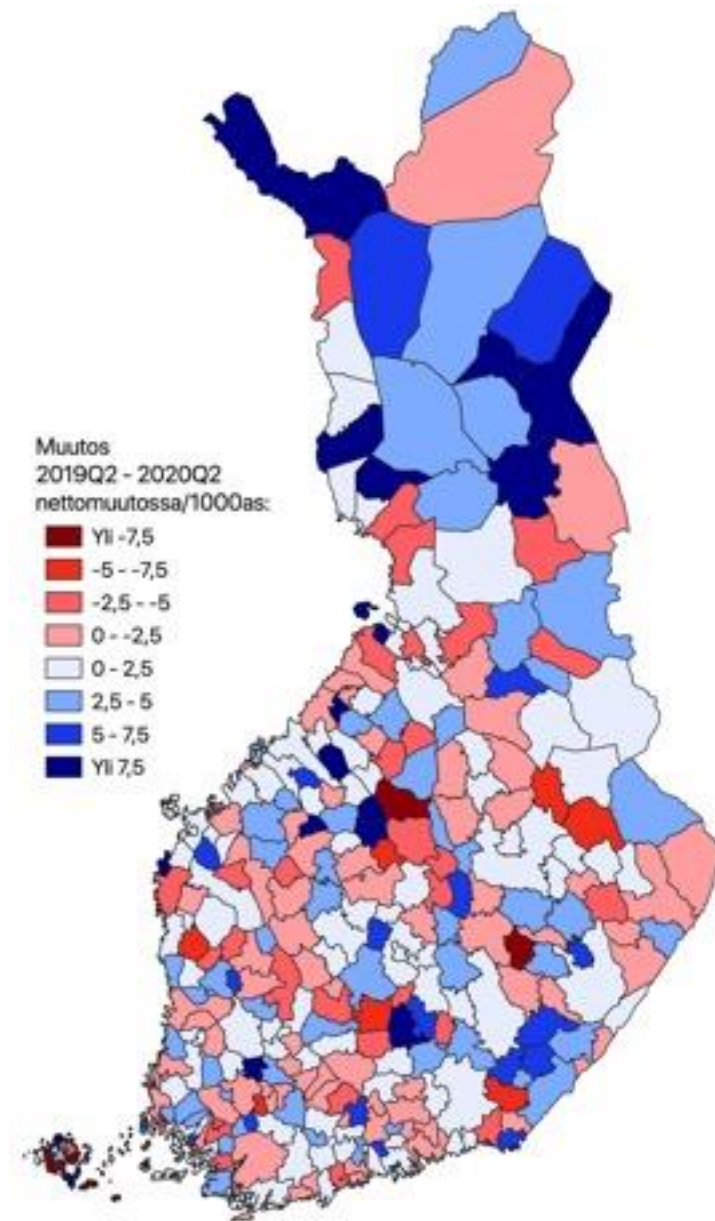
KORONPANDEMIAN VAIKUTUKSET MUUTTOLIIKKEESEEN JA TYÖLLISYYTEEN

Nettomuutto koko maassa

- Noin 60 prosenttia kunnista sai muuttovoittoa maan sisäisestä muuttoliikkeestä toisessa kvartaalissa vuonna 2020.
- Muuttovoitot olivat pääosin maltillisia ja hajaantuivat ympäri maata.
- Suurin osa suurista kaupungeista kärsi muuttotappiota toisessa kvartaalissa vuonna 2020.
- Suurten kaupunkien muuttotappiot toisessa kvartaalissa eivät ole epätyypillisiä etenkin korkeakoulu-kaupungeille, mutta vuoden 2020 aikana nämä muuttotappiot olivat poikkeuksellisen suuria.
- Muussa maassa muuttovoitot kasvoivat aikaisempiin kvartaaleihin verrattuna ja muuttovoittoa saaneiden kuntien määrä oli vuoden 2020 toisessa kvartaalissa suurempi kuin vuoden 2019 toisessa kvartaalissa.

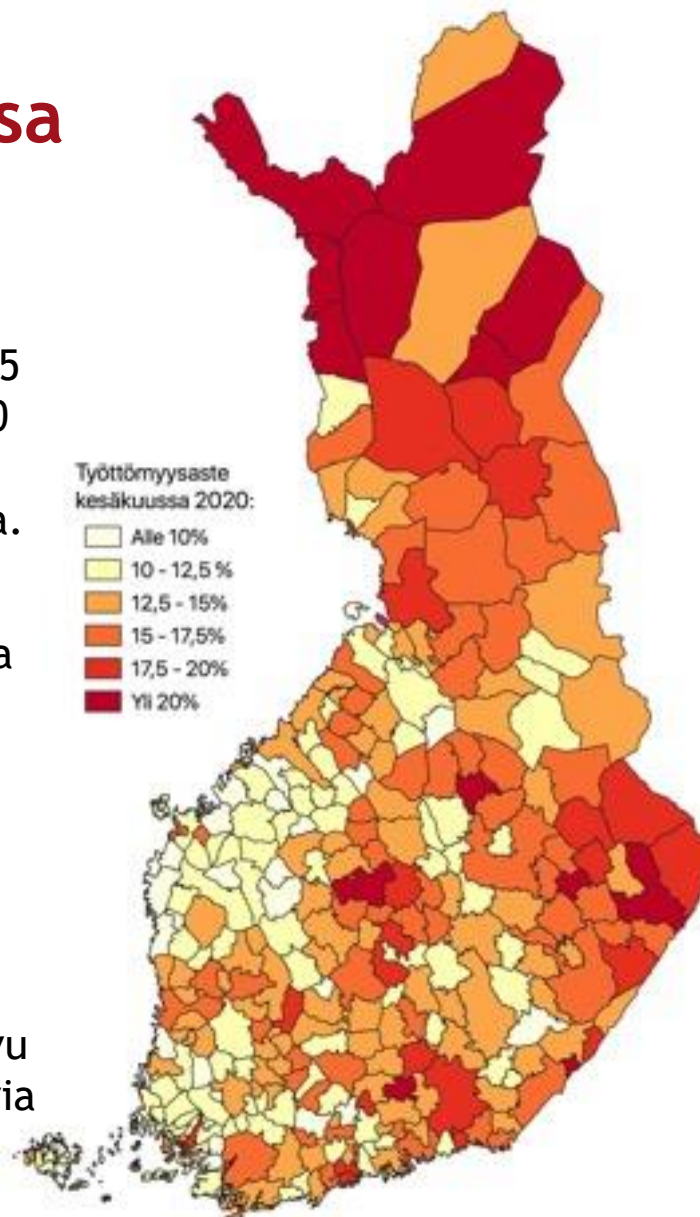
KARTTA 1. Maan sisäinen nettomuutto/1000as. 2020Q2

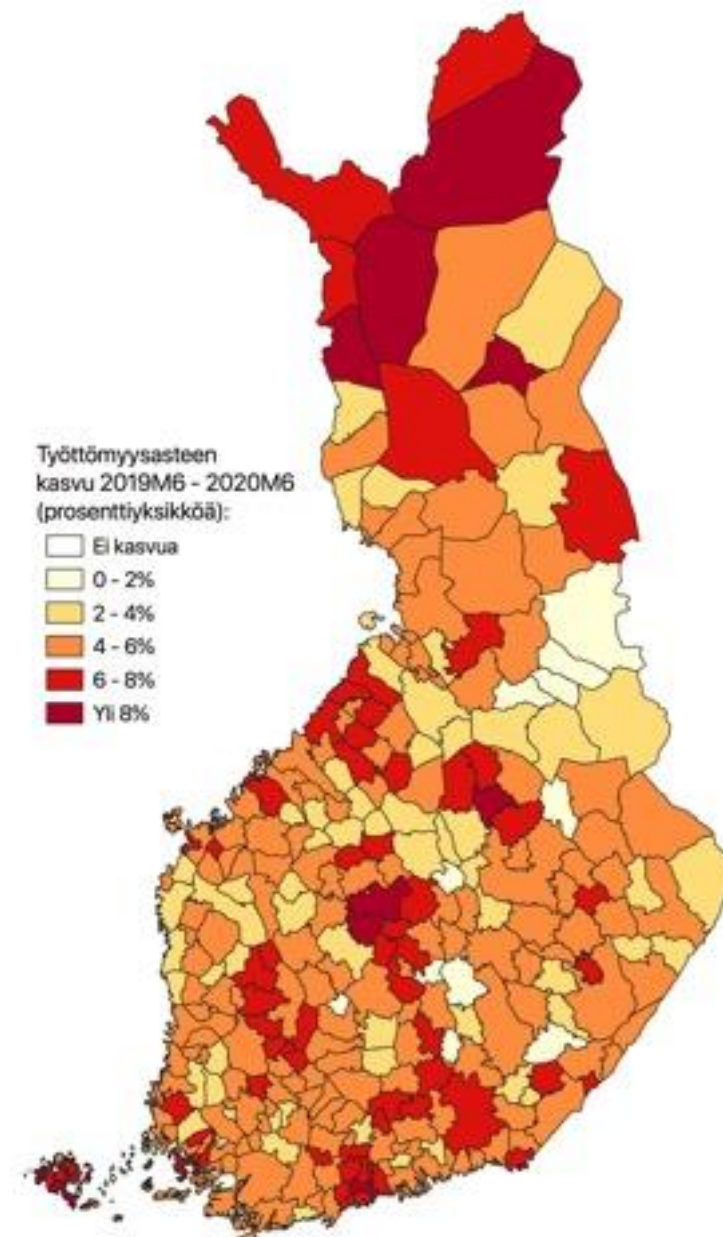
KARTTA 2. Muutos maan sisäisessä nettomuutossa/1000as 2019Q2 - 2020Q2

Työttömyys koko maassa

- Koko maan työttömyysaste oli 15,8 prosenttia kesäkuussa 2020. Vain 35 kunnassa työttömyysaste oli alle 10 prosenttia ja lähes 100 kunnassa työttömyysaste oli yli 15 prosenttia.
- Työttömyysaste kasvoi koko maassa vuoden 2019 kesäkuun ja vuoden 2020 kesäkuun välillä 6,1 prosenttiyksiköllä.
- Työttömyysaste kasvoi kaikissa Manner-Suomen kunnissa kesäkuun 2019 ja kesäkuun 2020 välillä. Kasvu oli erityisen voimakasta osissa suuria kaupunkiseutuja sekä osissa Pohjoista Lappia.

KARTTA 1. Työttömyysaste kesäkuussa 2020

KARTTA 2. Työttömyysasteen muutos (%:yksikköä) kesäkuu 2019 kesäkuu - kesäkuu 2020

ARVIOINNIN HAVAINNOT

Maakuntaohjelman valmistelu

Onnistumiset

- Kaikki relevantit tahot olleet hyvin mukana ja ohjelman sisältövalinnat ovat olleet oikeita.
- Valmisteluvaiheen osallistaminen on ollut laajaa ja toimivaa ja yhteistyö sujuvaa.
- Ohjelman sisältöihin on onnistuttu saamaan monipuolisesti eri näkökulmia mukaan.

Kehittämiskohteet

- Maakuntaohjelma on lavea ja ohjelman teemojen sisälle mahtuu laaja kirjo tavoitteita
- Ohjelmaan kaivataan vahvempaa näkemyksellisyyttä ja strategista suuntaa
- Valintojen tekemiseen valmisteluvaiheessa peräänkuulutetaan lisää rohkeutta ja innovatiivisuutta
- Ohjelman sisältöjen valmisteluprosessiin kaivataan lisää avoimuutta, vuorovaikutusta, digitaalisten välineiden hyödyntämistä ja laajempaa tiedottamista.

Ohjelman toimeenpano ja vaikuttavuus

Onnistumiset

- Ohjelman ohjausvaikutus on ollut pääosin toimivaa ja hankerahoitusta on kohdennettu painopisteiden tavoitteita edistävästi.
- Informaatio-ohjaus ja toimiva yhteistyö toimeenpanon onnistumisia.
- Ohjelman merkitys tärkeä edunvalvonnassa ja alueen kehityksen suuntaajana.
- Etenkin kärkitoimialoille kohdistetut kehittämispanostukset vaikuttavia ja hyvin kohdennettuja.

Kehittämiskohteet:

- Ohjelman seuranta nousee esille keskeisenä kehityskohteena.
 - Seurannalle toimivat mittarit ja ohjelman etenemiselle tarkistuspisteitä
- Maakuntaohjelman laajojen tavoitteiden operationalisointiin on kiinnitettävä erityistä huomiota.
- Maakuntaohjelman painopisteiden edistämisen kipukohtia ovat mm. sisäisen ja ulkoisen saavutettavuuden edistäminen, infrastruktuurin kehittäminen, maatalouden kannattavuuden paraneminen ja luonnonvara-alan kasvattaminen, kiertotalouden edistäminen sekä työperäisen maahanmuuton edistäminen ja vetovoimaisuuden edistäminen.

Verkostot ja kumppanuudet

Onnistumiset

- Maakunnan sisällä tehdään hyvää yhteistyötä ja yhteistyön tiivistämiseen on ollut yhteistä tahtotilaa.
- Pieni kehittäjätoimijoiden joukko luo edellytyksiä ketterälle toiminnalle
- Uusia kumppanuuksia on luotu onnistuneesti Itä- ja Pohjois-Suomen alueella ja kansainvälisestikin.

Kehittämiskohteet

- Luottamuksen rakentamisessa keskeisten kehittämistoimijoiden sitoutumisessa yhteisten tavoitteiden edistämiseen on kehitettävää.
- Yhteistyöhön ja kumppanuuksiin liittyen on tunnistettavissa jonkinlaisen maakunnallisen foorumin/ kumppanuuspöytien luomisen tarve.
- Maakuntarajojen ulkopuolelle suuntautuvan yhteistyön ja kumppanuuksien kehittäminen huomattava kehityskohde

Ennakoinnin ja tulevaisuuden näkökulmat

Onnistumiset

- Maakunnassa on jaettu yhteinen tilannekuva ja sitä myös hyödynnetään melko hyvin maakuntaohjelmatyössä
- Maakuntaohjelman täytyy toimia entistä ketterämmin - erityisesti kriisitilanteissa.
- Koronaviruksen aiheuttamiin muutoksiin on kuitenkin kyetty reagoimaan hyvin.
- Ennakointityötä on kehitetty jatkuvasti

Kehittämiskohteet

- Seuranta- ja ennakointityöhön tarvitsee yhä panostuksia
- Työn tulisi olla jatkuvaa, systemaattisempaa ja nopeasyklisempää.
- Laadittujen suunnitelmien toiminnaksi muuttamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Vähähiilisyyys ja ilmastovastuullisuus

Onnistumiset

- Vähähiilisyyden ja ilmastovastuullisuuden huomiointi kehittynyt ohjelmakauden aikana.
- Strategisella tasolla Kainuussa ollaan etenemässä oikeaan suuntaan.
- Toteutuksen ollaan tunnistettu olevan vielä jäljessä.
- Ympäristö- ja ilmastostrategiatyön käynnistäminen.

Kehittämiskohteet

- Maakuntaohjelman ja toimeenpanosuunnitelman toimia ei nähdä riittävinä ilmastotavoitteiden saavuttamisen ja vähähiilisyyden edistämisen kannalta.
- Tulevaisuudessa teema tulee sekä huomioida vahvemmin että panostaa sen läpileikkaavuuteen.
- Tärkeää tarkastella ratkaisuja ja viestiä maakunnalle aukeavien hyötyjen ja mahdollisuuksien kautta.

Maakuntaohjelman ja maakunnallisen kehittämisen tulevaisuus

Onnistumiset

- Maakuntaliiton tekninen hankehallinto, kuten rahoituspäätökset ja maksatukset ovat melko onnistuneita.
- Hankerahoittajien kanssa koetaan olevan hyvä ja matalan kynnyksen keskusteluyhteys.
- Yhteiselle tulevaisuuteen katsomiselle ja tavoitteiden asettamiselle ja niitä kohti pyrkimiselle on olemassa yhteistä tahtotilaa.

Kehittämiskohteet

- Hankehakemusten sparraamista ja yhteiskehittämistä tulisi tehdä nykyistä enemmän.
- Hanketoiminnan arviointi ja laadun ja vaikuttavuuden kehittäminen ja todentaminen kaipaavat jämäkämpää toimia.
- Maakunnalliseen kehittämiseen kaivataan yhä enemmän joustavuutta ja reagointikykyä.
- Osallistumisen mahdollisuuksien kehittämistä ja digitalisaation mahdollisuuksien monipuolista hyödyntämistä tarvitaan tulevaisuudessa yhä enemmän.

Suosituks

Suositus 1: Valintoja ja prosessin hiomista valmisteluun.

- Uuden maakuntaohjelman valmisteluun rohkeutta valintojen tekemiseksi
- Valmisteluprosessissa erityistä huomiota tulisi kiinnittää sen avoimuuteen ja viestintään, vuorovaikutteisuuteen ja digitaalisten välineiden hyödyntämiseen.

Suositus 2: Rullaavan strategia- ja ohjelmatyön mallin vahvistaminen.

- Ohjelmaan tulisi sisällyttää välitarkistuspisteitä, joissa pysähdytään tarkastelemaan ohjelman etenemistä ja sovitaan tarvittaessa vastuista ja toimenpiteistä oikeaan suuntaan etenemiseksi.
- Osana ohjelman seurannan kehittämistä tulisi huomioida myös hanketoiminnan laadun ja vaikuttavuuden arvioinnin kehittäminen ja todentaminen. Seurannan tulisi vaikuttaa yhä vahvemmin hankkeiden valintaan ja niiden ohjaukseen.

Suositus 3: Ohjelman seurannan kehittäminen.

- Ohjelman etenemisen seuraamiseen tarvitaan selkeitä ja seurattavissa olevia mittareita ja välitavoitteita.
- Tarvitaan entistä systemaattisempaa ja nopeasyklisempää seuranta- ja ennakointityötä sekä tämän työn näkyvämpää tuomista yhteisille foorumeille.

Suosituks

Suositus 4: Yhteistyölle uusia muotoja.

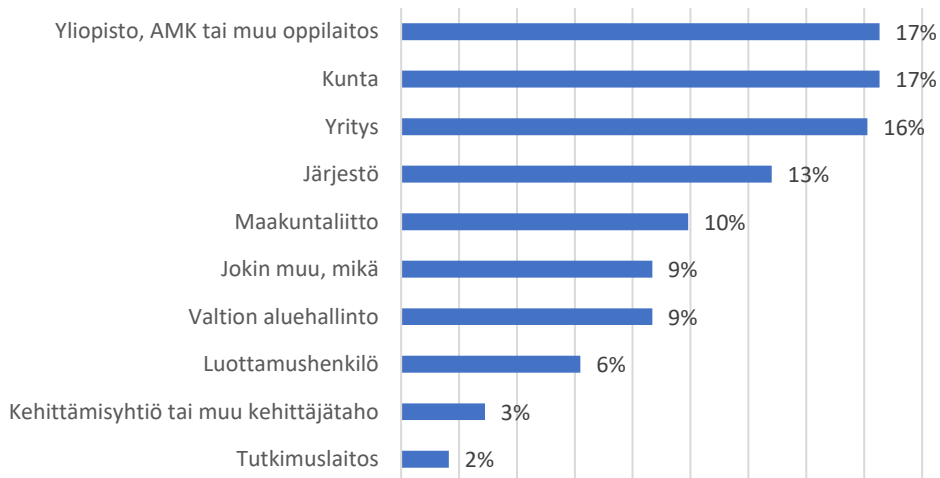
- Maakunnassa on tilausta luonteeltaan sopimuksellisuutta kevyemmille kumppanuuspöydille
- Kainuun liiton tulisi toimia kumppanuuspöytien koollekutsujana ja fasilitaattorina. Kumppanuuspöytien hyödyntämistä ohjelman seurannan kehittämisessä tulisi selvittää.
- Maakuntaliitossa myös kiinnittää erityistä huomiota hankehakemusten sparraamiseen ja yhteiskehittämisen mahdollistamiseen.

Suositus 5: Vähähiilisyyden ja ilmastovastuullisuuden huomioimiseen erityishuomiota.

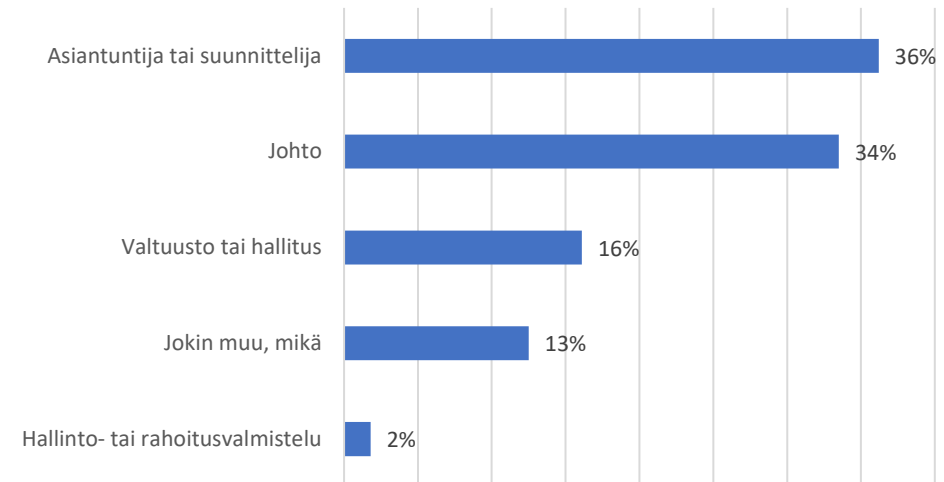
- Ympäristö- ja ilmastostrategiatyön toimeenpanon sujuvuus ja jalkauttaminen tulee varmistaa
- Teeman huomioiminen tulee viedä uudelle tasolle uuden EU:n ohjelmakauden vaatimukseen vastaamiseksi.
- Teeman läpileikkaavuutta ohjelmassa tulisi lisätä ja viestinnässä tulisi korostaa hyötyjä ja mahdollisuuksia.

KYSELYN TULOKSET

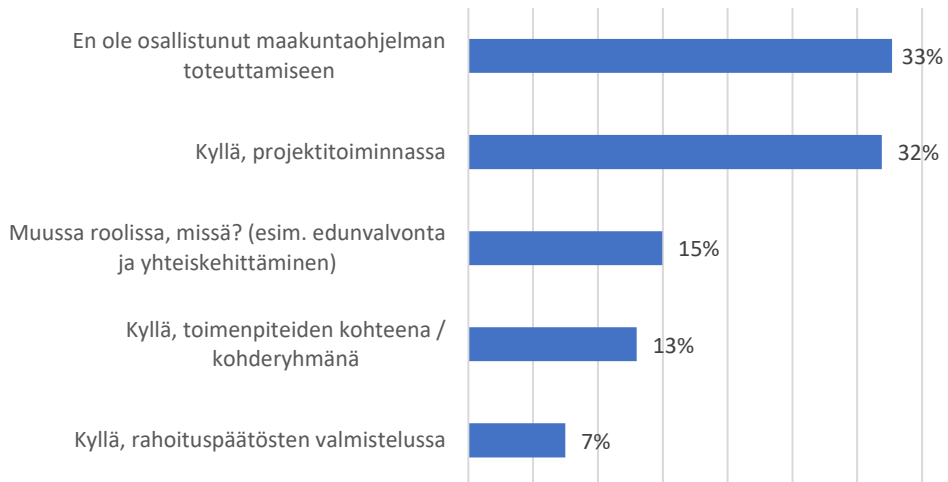
Mitä organisaatiota / tahoa edustat? (n=242)

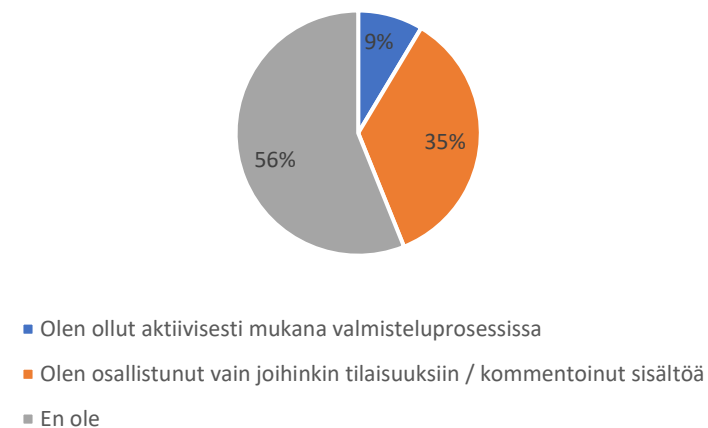
Asema organisaatiossasi (n=224)

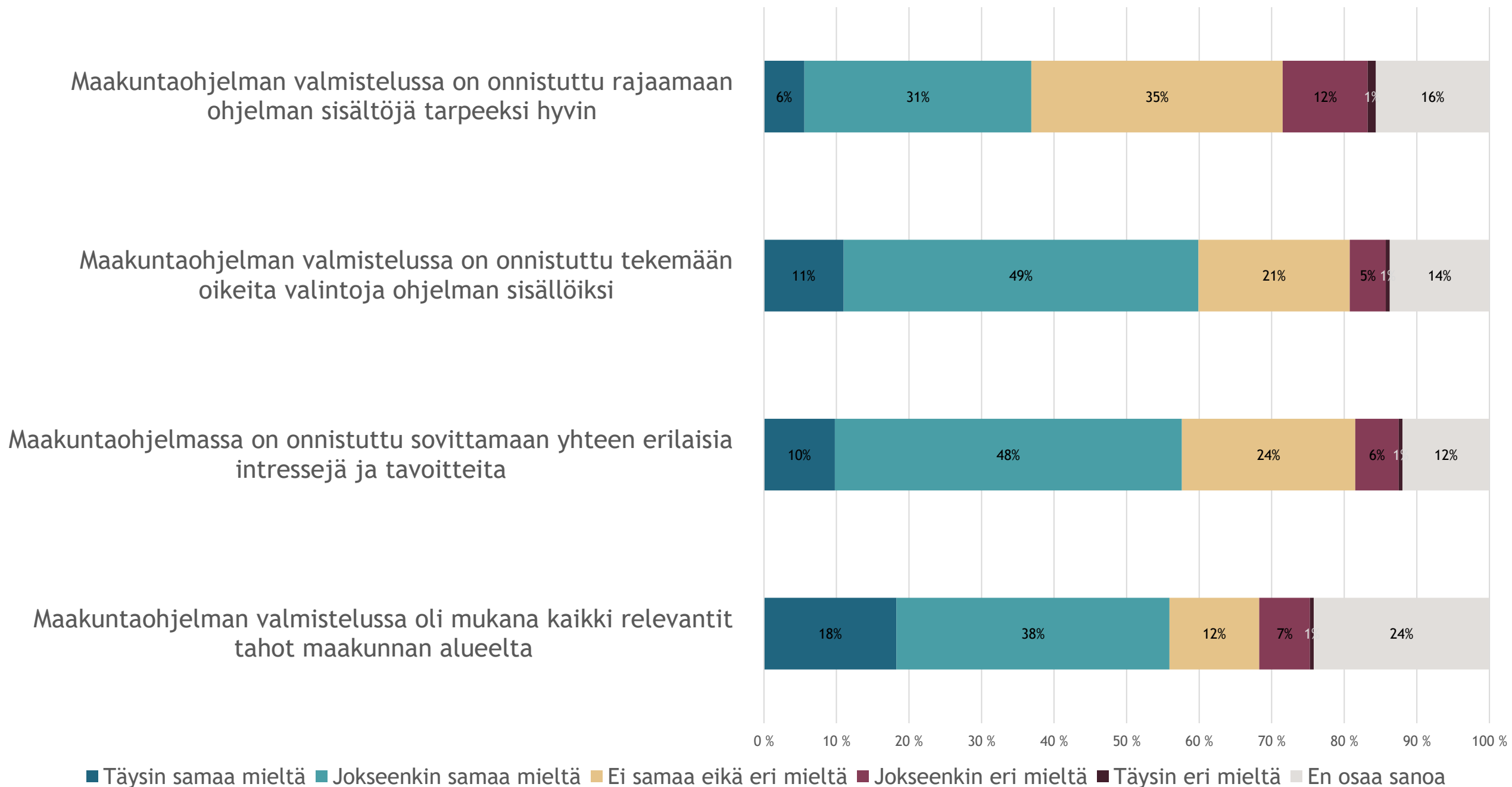
Oletko ollut toteuttamassa maakuntaohjelmaa?

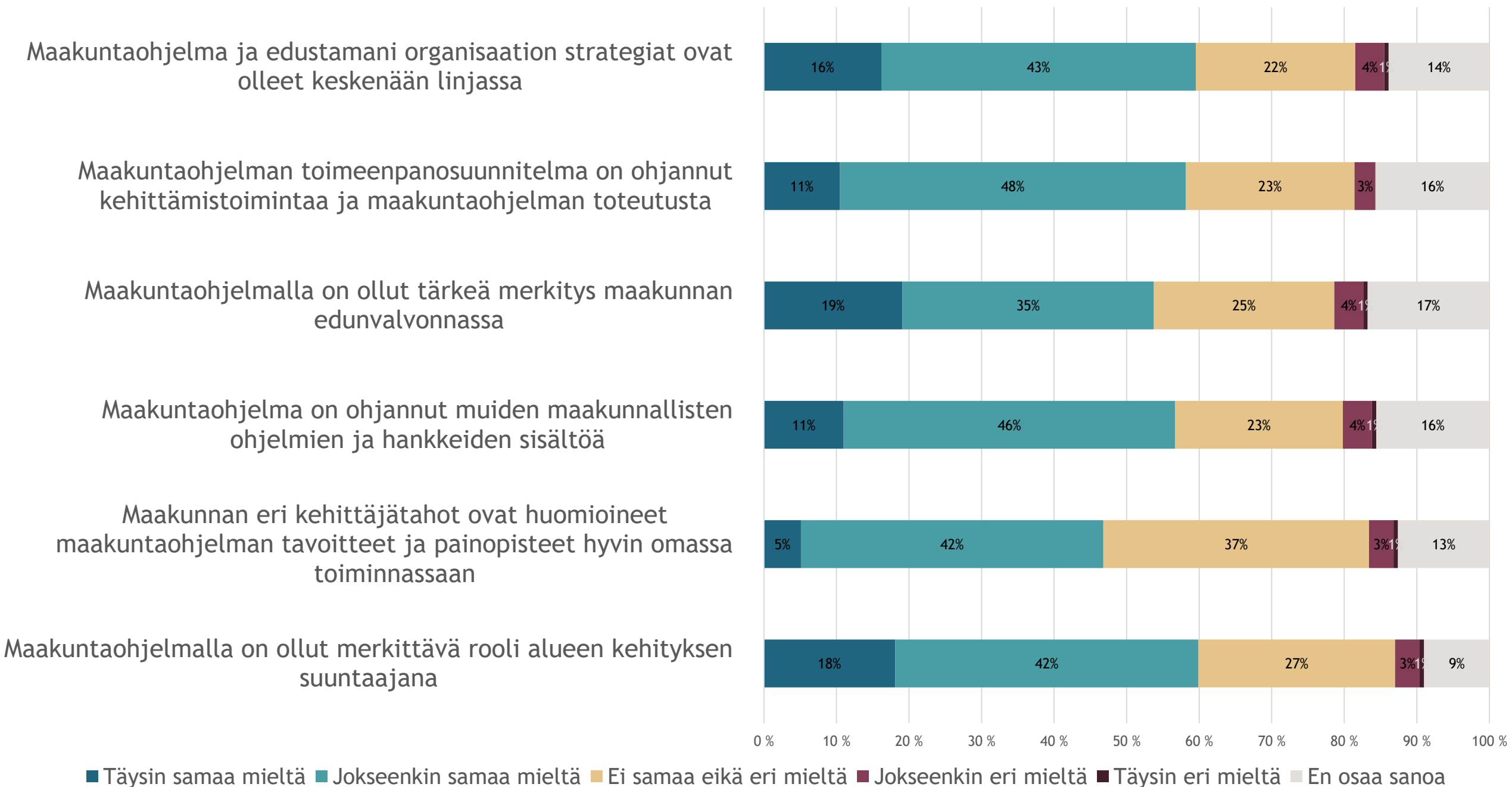
Oletko ollut mukana maakuntaohjelman valmistelussa? (n=221)

Maakuntaohjelman valmisteluprosessi (n=179-186)

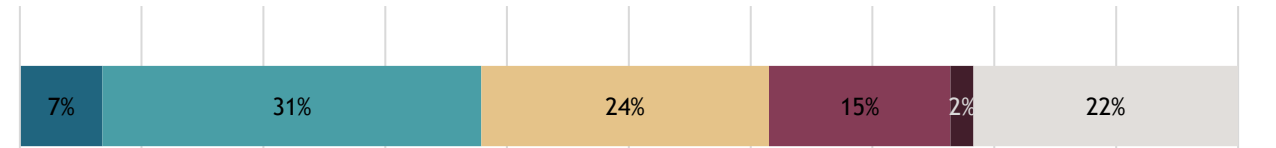

Maakuntaohjelman vaikuttavuus (n=172-177)

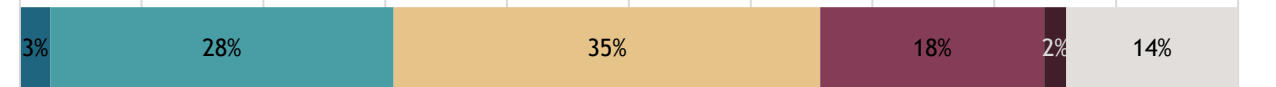

Maakunnallinen yhteistyö (n=161-164)

Maakuntaohjelman toteutuksen kautta kansainvälinen yhteistyö on lisääntynyt

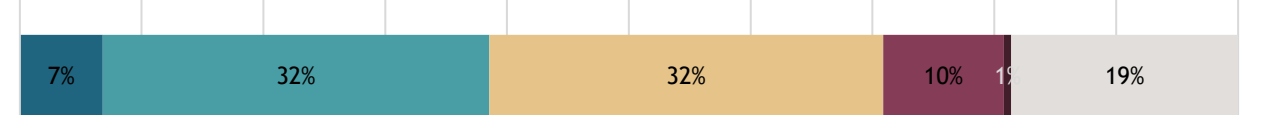
Maakunnassa toimijoiden kesken vallitsee luottamus

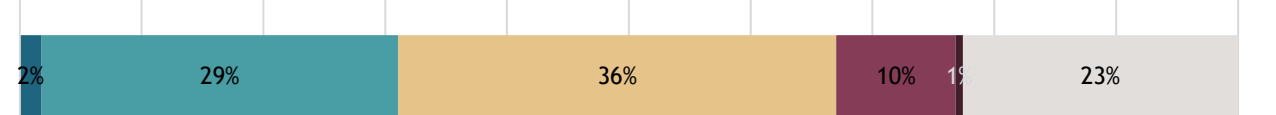
Maakuntaohjelma on vahvistanut ylimaakunnallista yhteistyötä

Maakunnan keskeiset kehittämistoimijat ovat olleet sitoutuneita yhteisten toimenpiteiden toteuttamiseen

Maakuntaohjelma on vahvistanut maakunnan eri toimijoiden keskinäistä työnjakoa ja erikoistumista

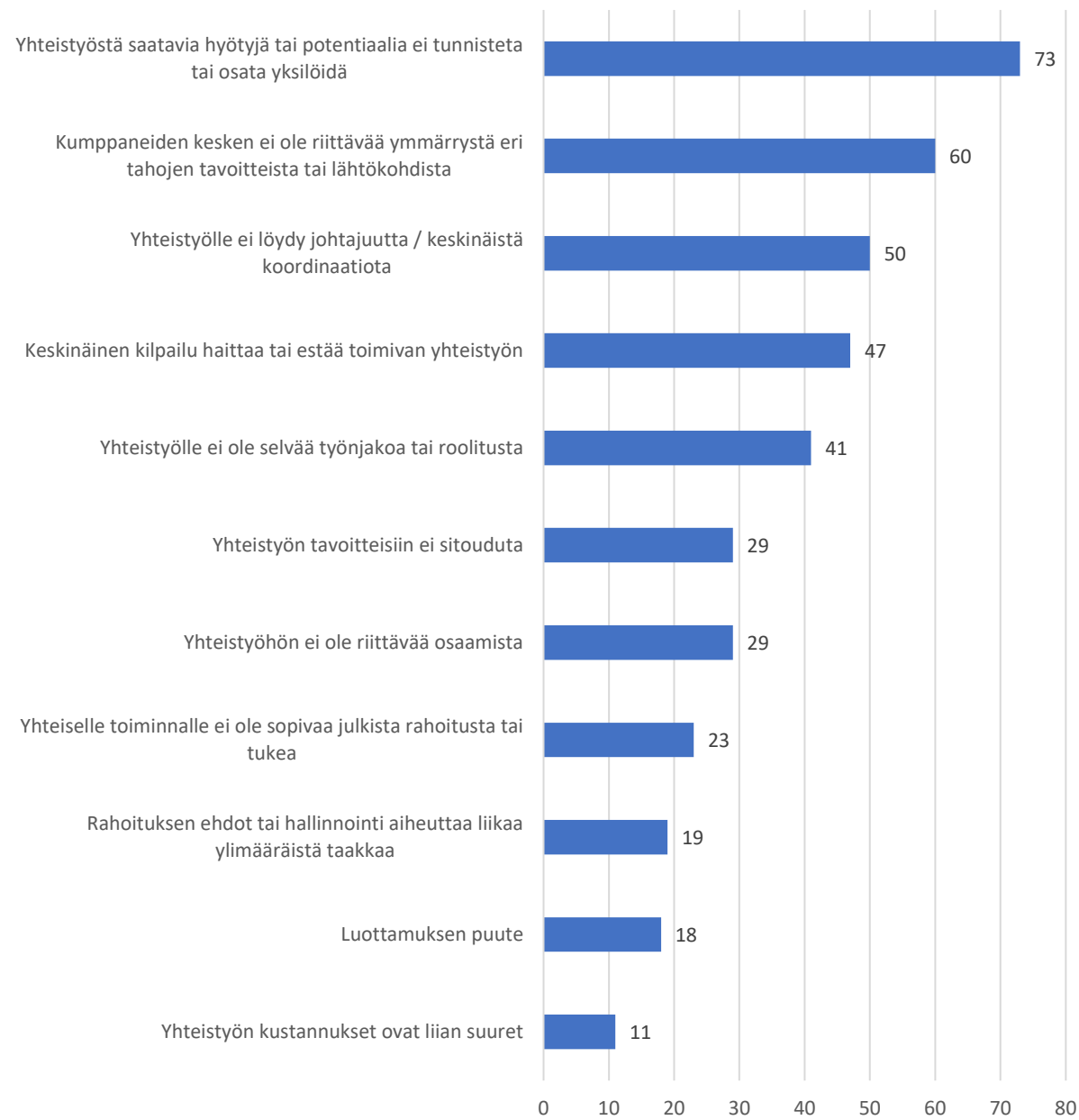
Maakuntaohjelmatyö on vahvistanut yhteistyötä maakunnan sisällä tukien vuorovaikutusta eri toimijoiden välillä

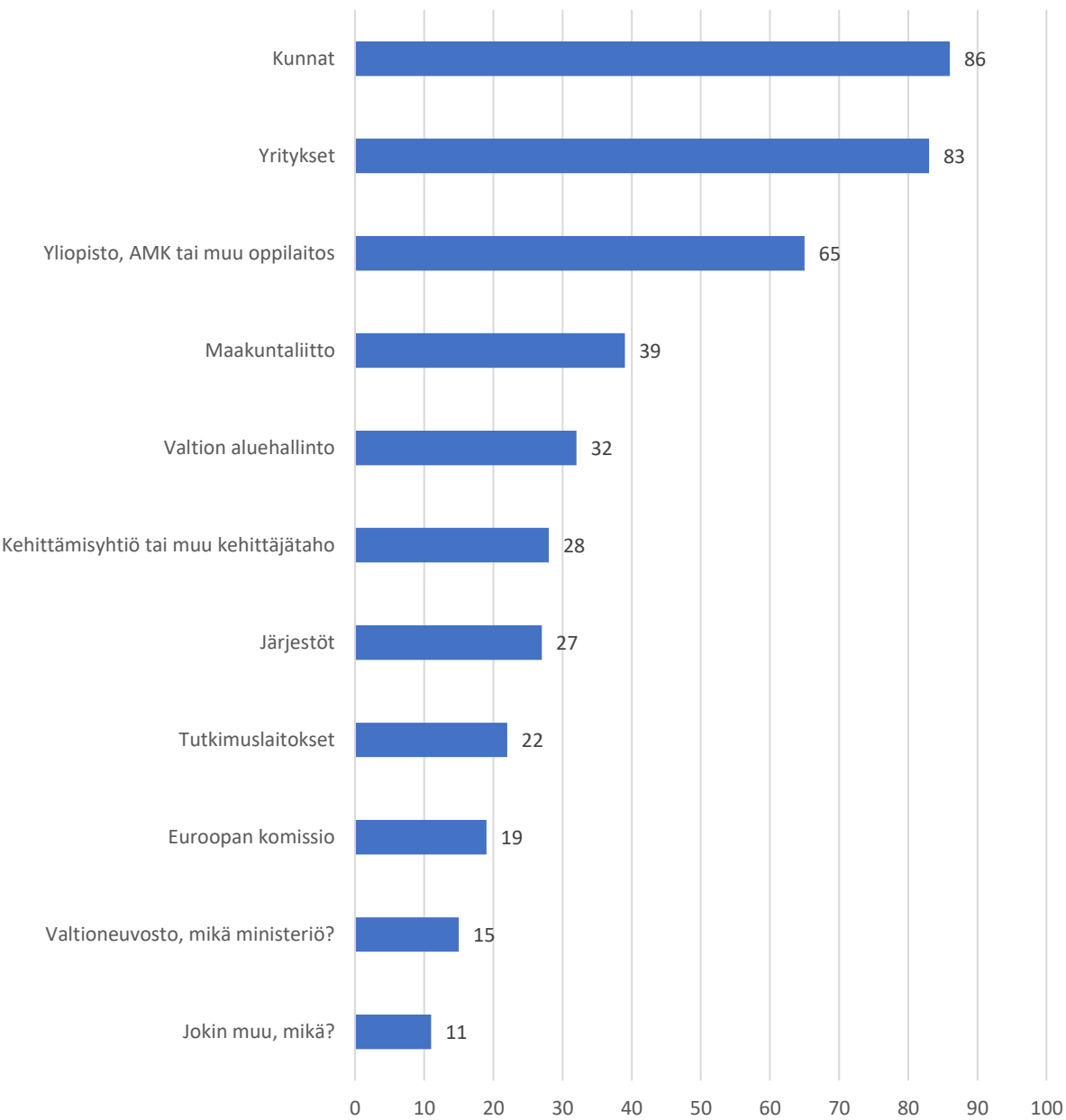
0 % 10 % 20 % 30 % 40 % 50 % 60 % 70 % 80 % 90 % 100 %

■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei samaa eikä eri mieltä ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä ■ En osaa sanoa

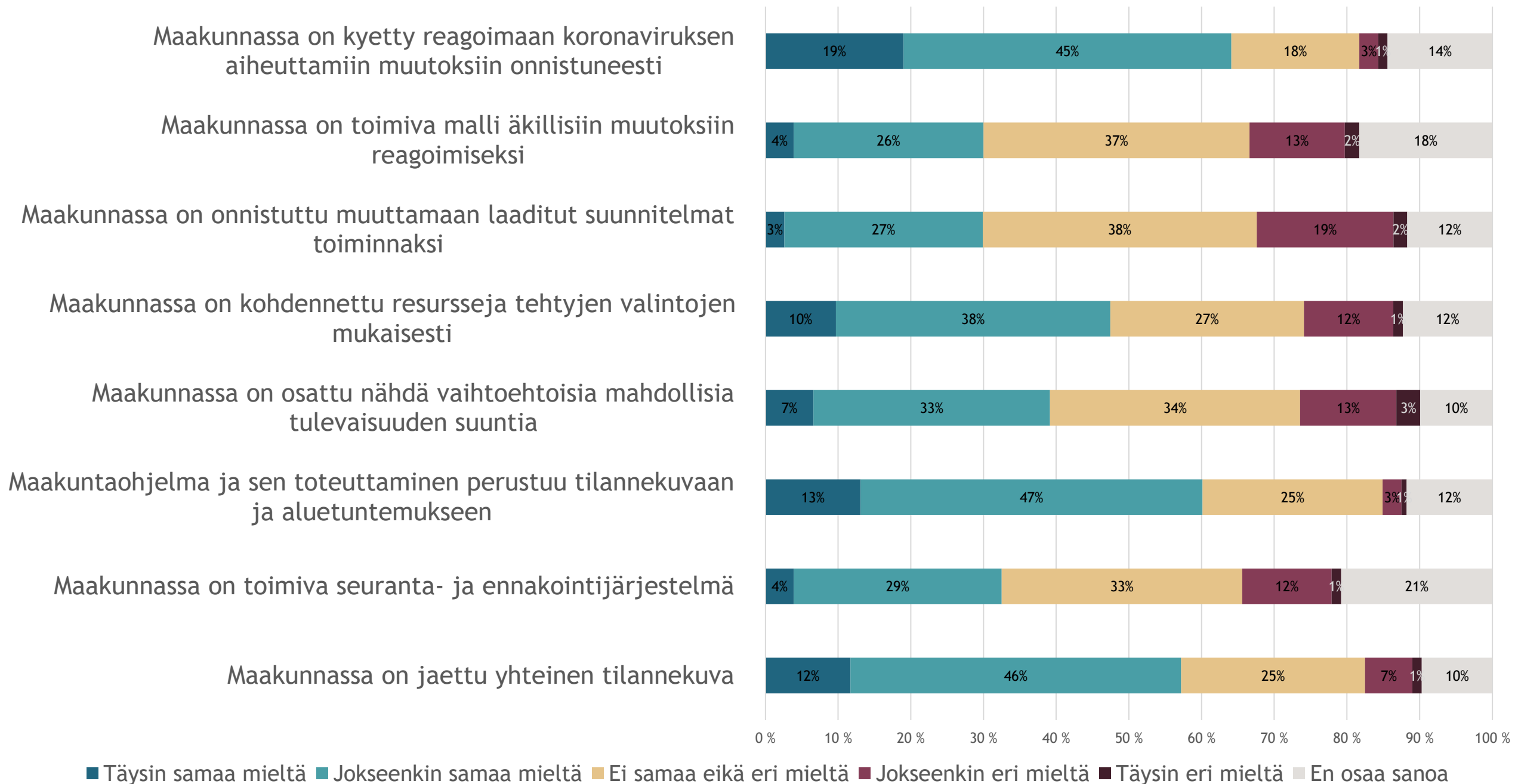
Mitkä ovat mielestäsi keskeisimmät pullonkaulat ohjelman toimeenpanoon liittyvien verkostojen ja kumppanuuksien synnylle? Valitse enintään kolme merkittävintä.

Valitse oman organisaation kannalta enintään kolme tahoa, joiden kanssa kehittämistyöhön liittyvää vuoropuhelua tulisi nykyisestä vahvistaa.

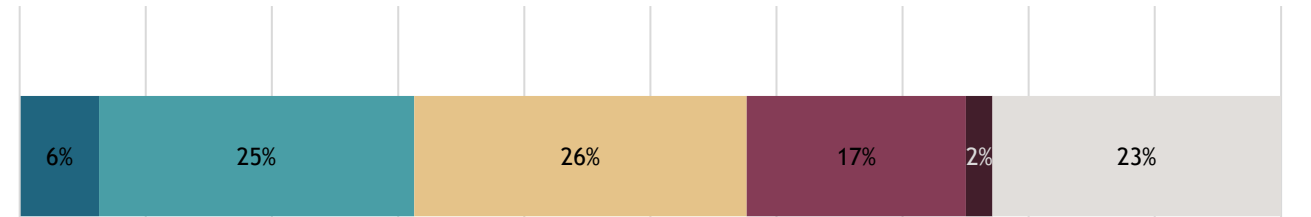

Maakunnallinen ennakointi ja resilienssi (n=151-154)

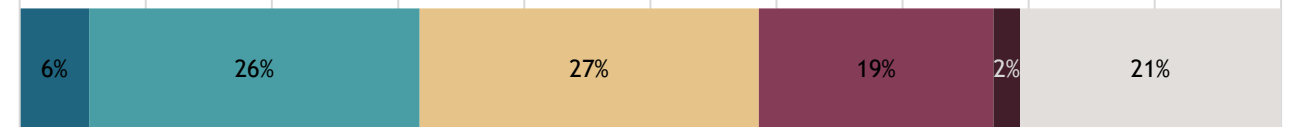

Vähähiilisyys ja ilmastovastuullisuus (n=143-145)

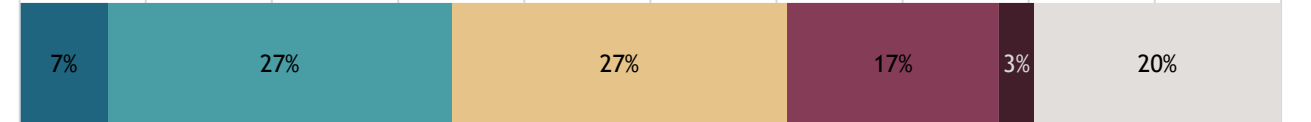
Vähähiilisyyden edistäminen ja ilmastovastuullisuus ovat ohjanneet hankkeiden toteuttamista

Maakuntaohjelmassa ja sen toimeenpanosuunnitelmassa on osoitettu riittäviä toimenpiteitä ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi

Maakuntaohjelmassa ja sen toimeenpanosuunnitelmassa on osoitettu riittäviä toimenpiteitä vähähiilisyyden edistämiseksi

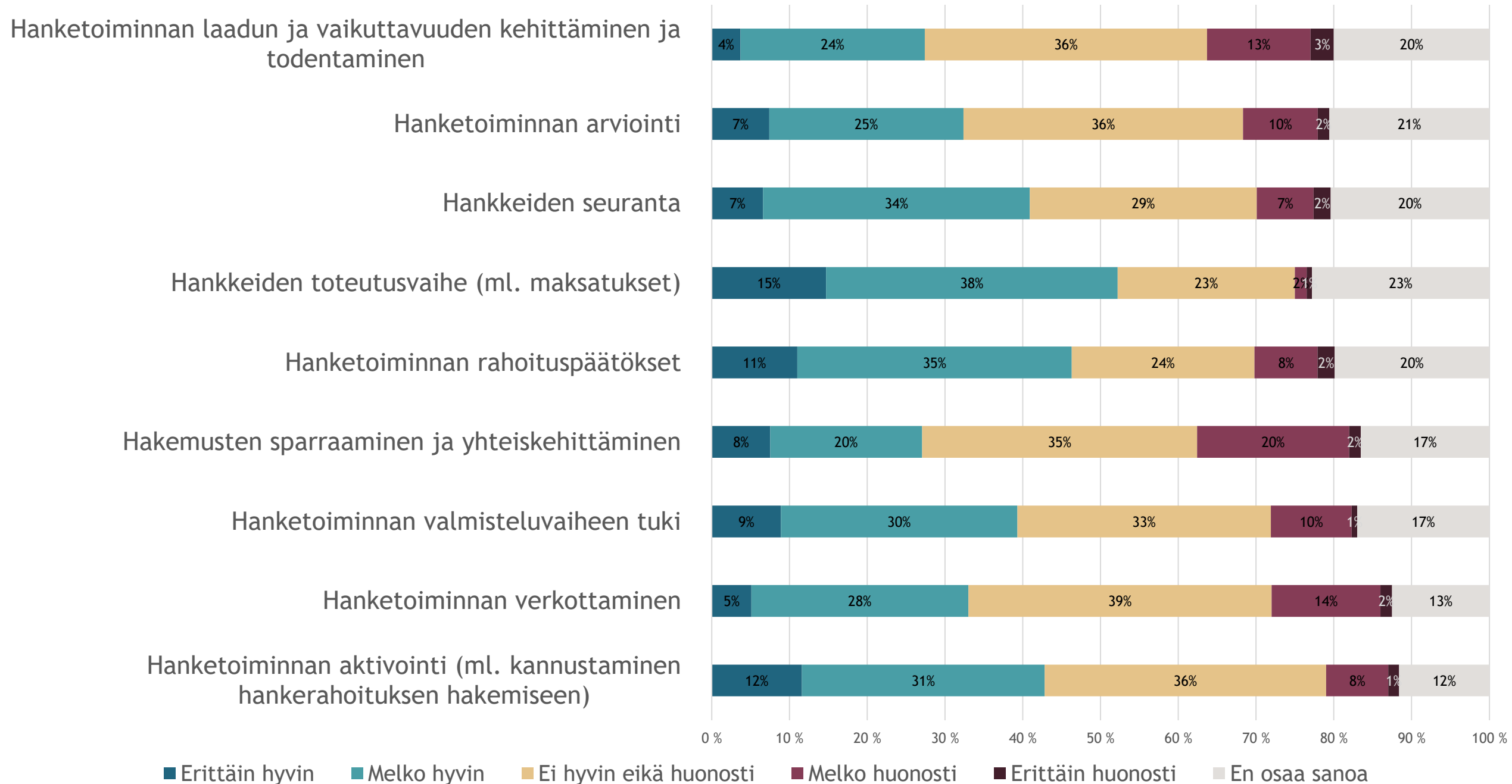
Maakunnassa on toimittu kansallisten ilmastotavoitteiden ja vähähiilisyyttä tukevien periaatteiden mukaisesti

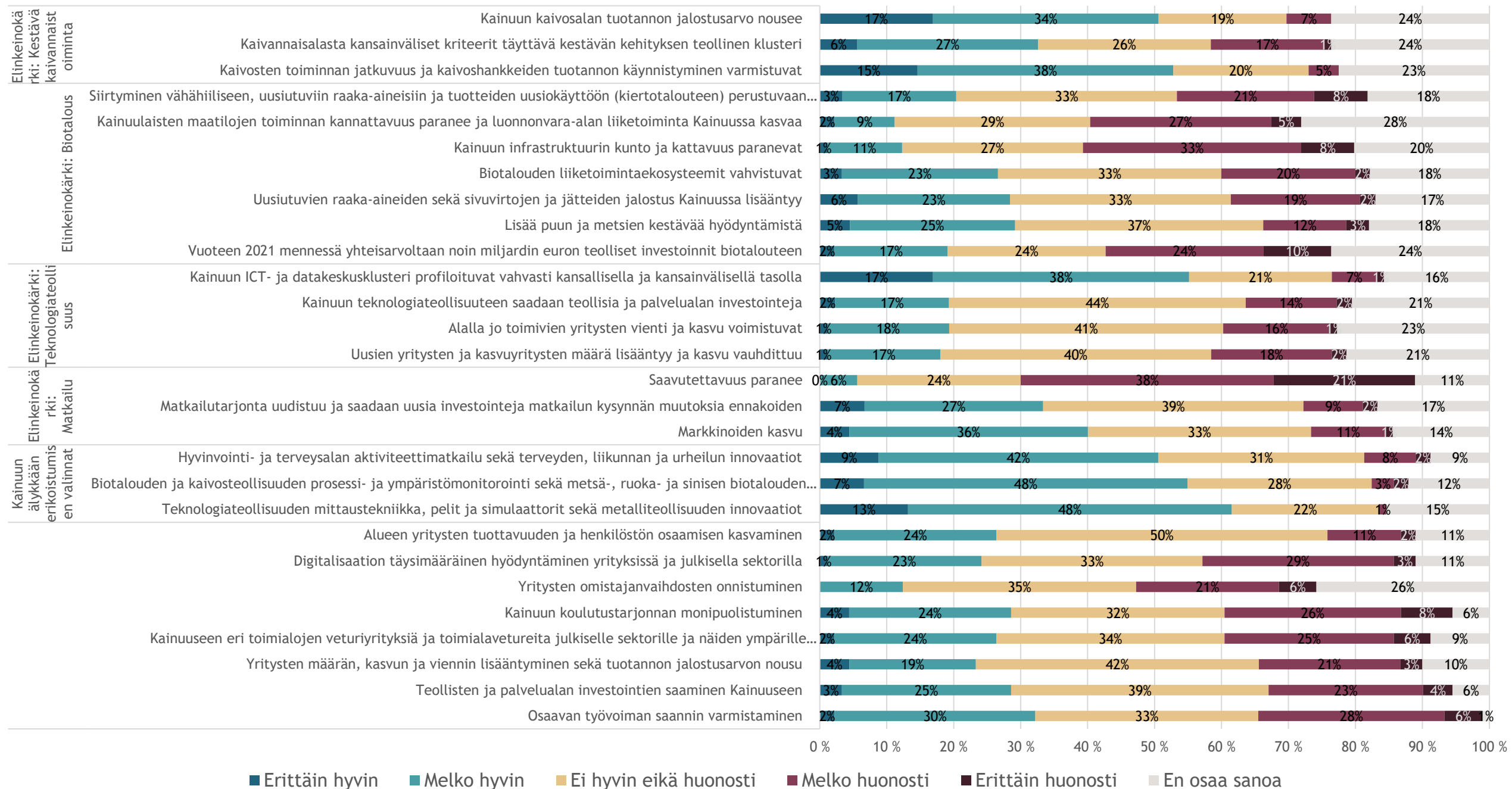
0 % 10 % 20 % 30 % 40 % 50 % 60 % 70 % 80 % 90 % 100 %

■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei samaa eikä eri mieltä ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä ■ En osaa sanoa

Maakuntaliiton onnistuminen (n=133-138)

Painopiste 1: Yritykset, osaaminen ja Kainuun vetovoima (n=88-91)

Painopiste 2: Saavutettavuuden vahvistaminen ja aluerakenteen kehittäminen (n=47-48)

Elinkeinoja tukeva kestävä aluerakenne, ilmastovastuullisuus, toimivat palvelut

Tehokkaat ja tarkoituksenmukaiset tietoliikenneyhteydet

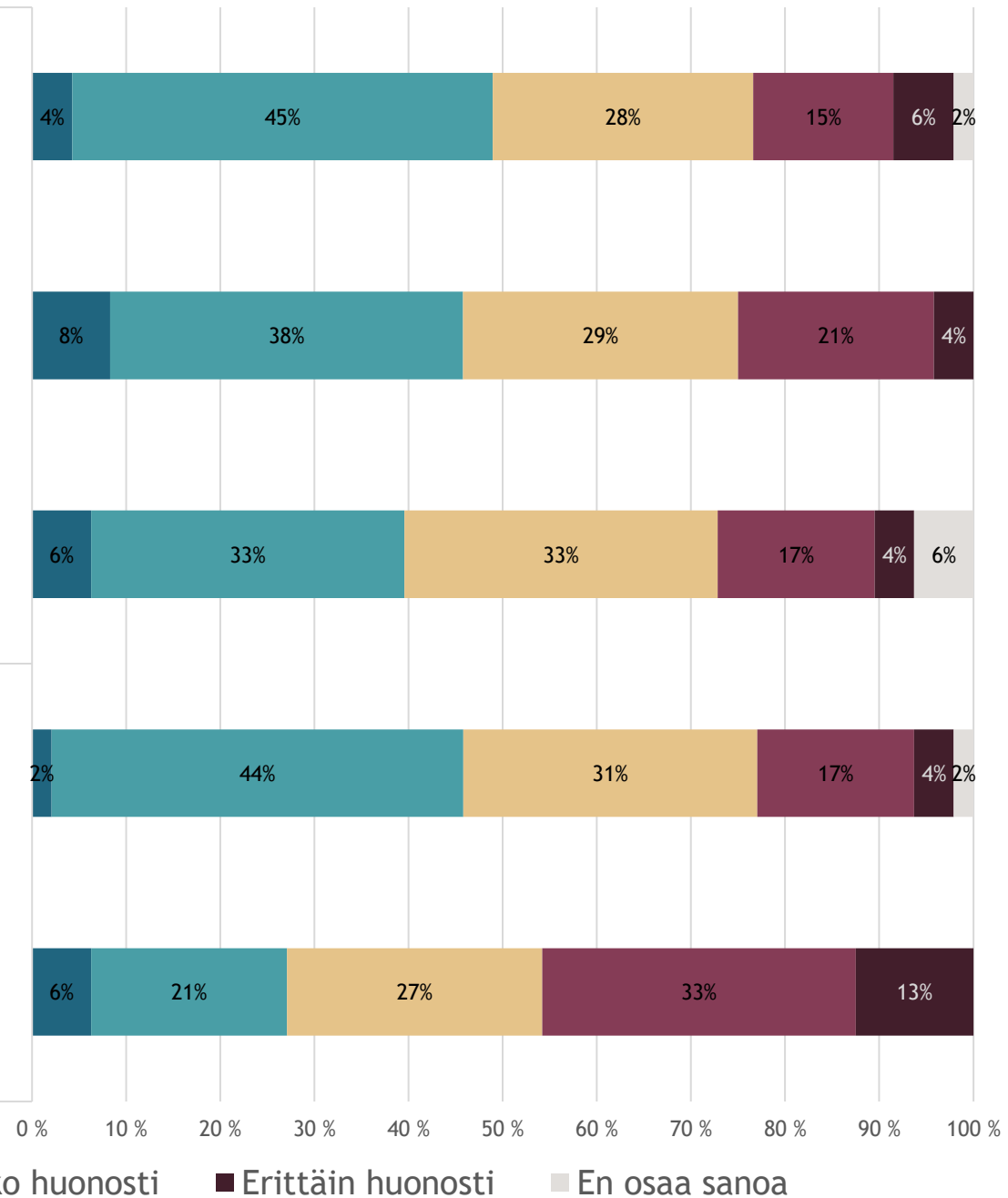
Kainuussa on tarjolla useita viihtyisiä ja toimivia asumisvaihtoehtoja ja Kainuun vetovoimaisuus elinkeinojen sijoittumispaikkana vahvistuu

Kainuun luonnon monimuotoisuus ja ympäristön hyvä tila säilyvät, uusiutuvan energian osuus energi-ankulutuksesta nousee lähelle 80 %, ilmastomuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa saavutetaan edelläkävijyys

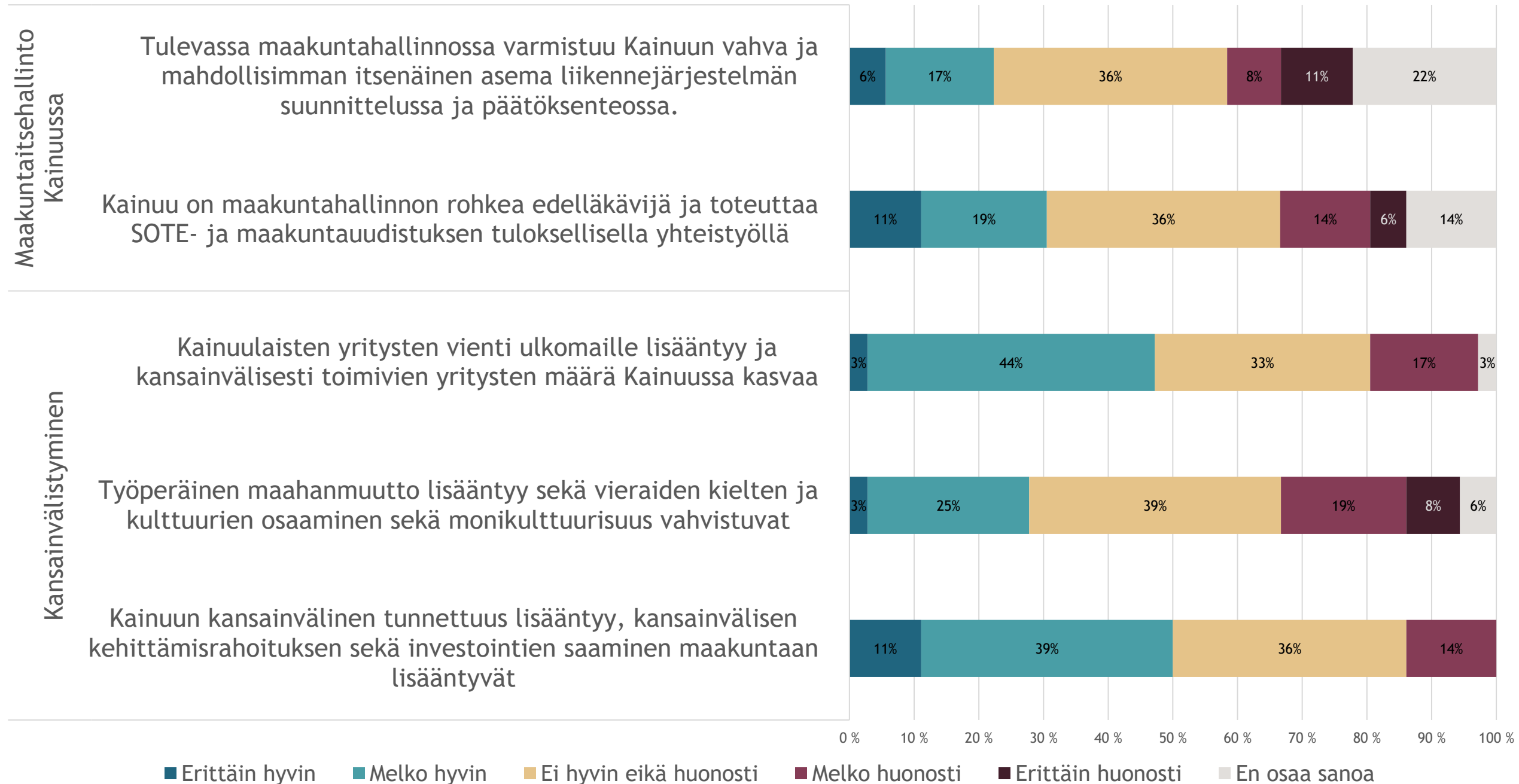
Saavutettavuus

Kainuun tietoliikenteellinen saavutettavuus ja nopeiden yhteyksien alueellinen kattavuus toteutuvat

Kainuun sisäinen ja ulkoinen saavutettavuus, saavutettavuuden mielikuva, sekä matka- ja kuljetusketjujen sujuvuus paranevat vahvalla, laajassa yhteistyössä tehtävällä edunajamisella.

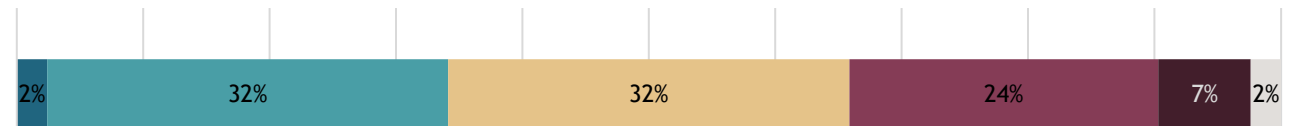

Painopiste 3: Tavoitehakuista kansainvälistä yhteistyötä (n=36)

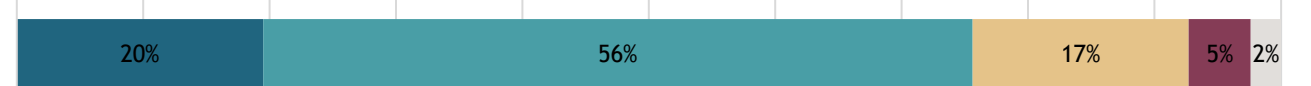

Painopiste 4: Hyvinvoinnin vahvistaminen (n=41)

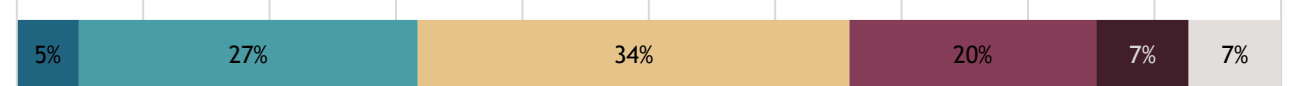
Kainuulaisten yhteisöllisyys ja osallisuus sekä osallistumisaktiivisuus ja -vaikuttavuus yhteiskunnallisessa suunnittelussa ja päätöksenteossa vahvistuvat

Kainuu on turvallinen ja kainuulaisten turvallisuuden tunne vahvistuu

Monikulttuurisuus ja maahanmuuttajien kotoutuminen vahvistuvat

Kainuulaiset jaksavat työssä nykyistä pidempään

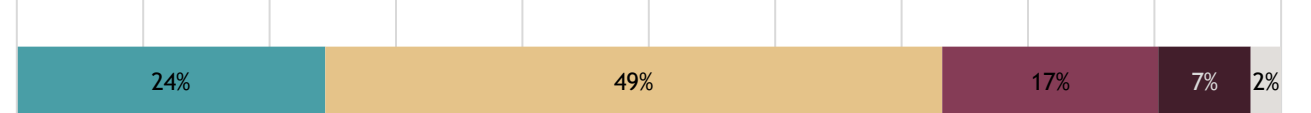
Työllisyysaste nousee kaikissa työikäisten ikäluokissa

Kokonaisvaltainen kehittämisote ja toimivat kumppanuudet terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä vahvistuvat

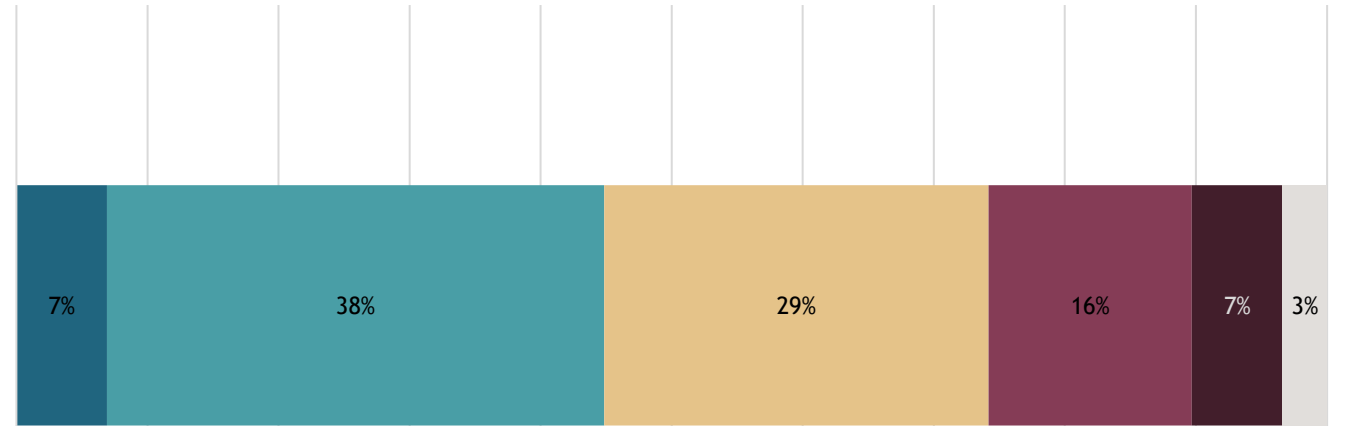
Kainuulaisten terveys, hyvinvointi ja toimintakyky kohenevat sekä väestöryhmien ja sukupuolten väliset terveyserot ja eriarvoisuus vähenevät alueen sisällä ja koko maahan...

■ Erittäin hyvin ■ Melko hyvin ■ Ei hyvin eikä huonosti ■ Melko huonosti ■ Erittäin huonosti ■ En osaa sanoa

Painopiste 5: Positiivinen maakuntakuva (n=58-59)

Kainuun vetovoimaisuus monipuolistuu ja voimistuu

Positiivisen maakuntakuvan näkyvyys ja tietoisuus Kainuun tarjoamista mahdollisuuksista lisääntyvät

■ Erittäin hyvin ■ Melko hyvin ■ Ei hyvin eikä huonosti ■ Melko huonosti ■ Erittäin huonosti ■ En osaa sanoa

Oli ilo!